

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/32/2024
Identifikačné číslo spisu:	6821201007
Dátum vydania rozhodnutia:	27.05.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Nora Halmová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:6821201007.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore navrhovateľov 1/ L. T., narodeného XX. T. XXXX, A., L. XXX/XX, 2/ F. B., narodenej XX. Q. XXXX, P., K. XXX, 3/ Ľ. B., narodenej X. G. XXXX, J., E. XXX, 4/ F. F. B., narodenej XX. P. XXXX, K., L. XXXX, 5/ O. B., narodenej X. H. XXXX, J., B. XXX/X, 6/ D. P. B., narodeného XX. P.Ú. XXXX, Z. XX, 7/ D. F. B., narodeného XX. F. XXXX, J., B. XXX/X, 8/ L. B., posledne bytom Z. XX, zomretom XX. G. XXXX, 9/ H. B., narodeného XX. P. XXXX, B., X. XXXX/XX, 10/ X. H. L., posledne bytom B., D.D. XXXX/XX, zomretá XX. P. XXXX, 11/ F. P. L., narodeného XX. H. XXXX, J., P. XX/XX, 12/ F. J. L., narodenej X. P. XXXX, U. K. XX, 13/ D. M., narodenej XX. P. XXXX, Z. XX, 14/ F. Ľ. U., narodenej X. F. XXXX, Q., X. XXXX/X, 15/ F. T. E. O., narodenej XX. F. XXXX, I., P. U. XXXX, 16/ F. D., narodeného XX. H. XXXX, J., A. XXXX/XX, 17/ T. A., narodenej X. P. XXXX, J., F. XX/X, 18/ F. M. Ď., narodenej X. T. XXXX, J., X. A. XXXX/X, 19/ D. M. A., narodenej XX. L. XXXX, B. B., G. B. XXXX/XX, 20/ F. J. A., narodenej XX. P. XXXX, B. B., B. XXXX/XX, 21/ D. F. E., posledne bytom J., V. C. XXXX/XX, zomretom XX. P. XXXX, 22/ E. F., narodeného XX. P. XXXX, P., X. F. XXX, 23/ L. F., narodeného XX. F. XXXX, E. XXX, 24/ Ľ. F., posledne bytom Z. XX, zomretom X. Z. XXXX, 25/ D. P. F., narodeného XX. Q. XXXX, J., P. XX, 26/ D. P. F., narodeného XX. G. XXXX, J., Ž. XXX/XX, 27/ B. F. F., narodeného XX. Z. XXXX, J., X. XX/X, 28/ H. F., narodeného X. P. XXXX, J., V. C. XXXX/XX, 29/ F. F., narodenej XX. H. XXXX, P., F. XXX, 30/ I. F., narodenej X. Z. XXXX, Z. XX, 31/ F. F., narodeného XX. F. XXXX, Z. X, 32/ F. F., narodeného X. G. XXXX, Z. X, 33/ D. Z., narodenej XX. P. XXXX, Z. XX, 34/ E. H., narodeného X. Z. XXXX, B., K. C. XXX/XX, 35/ D. F. H., narodeného X. F. XXXX, J., P. B. XXXX/X, 36/ M. X., narodenej XX. F. XXXX, J., P. A. XXX, 37/ F. X., narodeného XX. Q. XXXX, P., P. XXX, 38/ X. X., narodeného XX. P. XXXX, Z. XX, 39/ F. J. Q., narodeného XX. F. XXXX, J., Ľ. X. XXX/X, 40/ F. Š., narodenej XX. Z. XXXX, J., Q. C. XXX/X, 41/ M. Š., narodenej XX. G. XXXX, J., Č. L. XXXX/XX, 42/ F. Š., narodeného XX. F. XXXX, Z. XX, 43/ V. Š., narodenej X. P. XXXX, Z. XX, v konaní zastúpených Pozemkovým spoločenstvom Nandraž, Nandraž 2, IČO: 35 671 181, o potvrdení vydržania, vedenom na Okresnom súde v Rimavskej Sobote sp. zn. RA-5Výd/1/2021, o dovolaní navrhovateľov proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 24. augusta 2023 č. k. 11Co/11/2023-171, takto

rozhodol:

Uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici z 24. augusta 2023 sp. zn. 11Co/11/2023 a uznesenie Okresného súdu Revúca z 30. novembra 2022 č. k. 5Výd/1/2021-104 z r u š u j e a vec vracia Okresnému súdu Rimavská Sobota na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Revúca, v súčasnosti Okresný súd Rimavská Sobota (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) uznesením z 30. novembra 2022 č. k. 5Vyd/1/2021-104 rozhodol tak, že návrh zamietol (I.) a žiaden z účastníkov nemal nárok na náhradu trov konania (II.).

2. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „odvolací súd“) uznesením z 24. augusta 2023 sp. zn. 11Co/11/2023 potvrdil uznesenie súdu prvej inštancie (I.) a žiaden z účastníkov nemal nárok na náhradu trov odvolacieho konania (II.).

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podali navrhovatelia dovolanie, ktorého prípustnosť odvodzovali z § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. b) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“).

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací § 35 CSP (ďalej len „dovolací súd“) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 2 písm. b) CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) skúmal, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať a rozhodnúť, čo je jeho povinnosťou vyplývajúcou priamo z ustanovenia § 161 ods. 1 s použitím § 438 CSP. Procesné podmienky predstavujú základné procesné predpoklady, aby mohol súd autoritatívne rozhodnúť vo veci samej. Existencia a splnenie procesných podmienok je predpokladom poskytnutia súdnej ochrany ohrozeným alebo poškodeným subjektívnym právam v rozsahu článku 1 CSP. Súd je povinný zisťovať ich existenciu a splnenie v každom štádiu konania, teda aj v štádiu konania dovolacieho.

5. Jednou z podmienok konania je procesná subjektivita strany konania, ktorú má ten, kto má spôsobilosť na práva a povinnosti; inak len ten, komu ju zákon priznáva (§ 61 CSP). Nedostatok procesnej subjektivity je dôvodom zastavenia konania (§ 62 CSP), ak však strana zomrie počas konania skôr, ako sa konanie právoplatne skončí, súd posúdi podľa povahy sporu, či má konanie zastaviť, alebo či v ňom môže pokračovať (§ 63 ods. 1 CSP). V konaní súd pokračuje najmä vtedy, ak ide o majetkový spor. Súd rozhodne, že v konaní pokračuje s dedičmi strany, prípadne s tými, na ktorých podľa výsledku dedičského konania prešlo právo alebo povinnosť, o ktorú v konaní ide, a to len čo sa skončí konanie o dedičstve (§ 63 ods. 2 CSP). Ak to povaha sporu pripúšťa, môže sa v konaní pokračovať aj pred skončením konania o dedičstve (§ 63 ods. 3 CSP).

6. Korelátom procesného pojmu procesná subjektivita je hmotnoprávny pojem právna subjektivita (spôsobilosť na práva a povinnosti) /Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár Praha: C. H. Beck, 2016, 1540 s., str. 223/. Procesnú subjektivitu má subjekt, ktorý disponuje spôsobilosťou na práva a povinnosti. Fyzická osoba nadobúda spôsobilosť na práva a povinnosti narodením (spôsobilosť na práva a povinnosti má aj nasciturus pod podmienkou, že sa narodí živý) a stráca ju svojou smrťou. Nedostatok procesnej subjektivity je spravidla neodstrániteľnou vadou konania. Treba ale zvažovať, či strana nemá procesnú subjektivitu od začiatku konania, alebo ju stratila v priebehu konania. Ak strana nedisponuje procesnou subjektivitou v čase začatia konania, ide o neodstrániteľnú vadu konania, ktorej následkom je jeho obligatórne zastavenie. Ak dôjde k strate procesnej subjektivity fyzickej osoby počas konania, súd konanie zastaví, alebo v konaní (najmä ak ide o majetkový spor, ktorého legálnu definíciu zákonná úprava neobsahuje) pokračuje s dedičmi fyzickej osoby, prípadne s tými, na ktorých prešlo právo alebo povinnosť, o ktorú v konaní ide. Ustanovenie § 63 ods. 1 CSP treba vykladať ako objektívnu možnosť či nemožnosť v konaní pokračovať (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, 1540 s., str. 227). Uznesenie o pokračovaní v majetkovom spore vydá súd podľa § 63 ods. 2 CSP bezodkladne po skončení konania o dedičstve, avšak vo výnimočných prípadoch môže v konaní pokračovať aj pred skončením konania o dedičstve (§ 63 ods. 3 CSP).

7. Z obsahu spisu dovolací súd lustráciou v Registri obyvateľov Slovenskej republiky zistil, že navrhovateľ 8/ L. B., narodený X. Z. XXXX, naposledy bytom Z. XX, zomrel XX. G. XXXX, navrhovateľka 10/ X. H. L., narodená X. P. XXXX, naposledy bytom B., D.D. XXXX/XX, zomrela XX. P. XXXX, navrhovateľ 21/ D. F. E., narodený XX. T. XXXX, naposledy bytom J., V. C. XXXX/XX, zomrel XX. P. XXXX a navrhovateľ 24/ L. F., narodený XX. Q. XXXX naposledy bytom Z. XX, zomrel X. Z. XXXX, t. j. už v priebehu konania na súde prvej inštancie (dokonca ešte pred podaním samotnej žaloby), ktorú skutočnosť však súd prvej inštancie a ani odvolací súd nezohľadnili a v spore rozhodli. Z uvedeného vyplýva, že navrhovatelia 8/, 10/, 21/ a 24/ v čase rozhodovania procesnou subjektivitou nedisponovali.

8. Keďže odvolací súd, ako aj súd prvej inštancie, konali s navrhovateľmi, ktorí však neboli nositeľmi procesnej subjektivity (ani spôsobilosti na právne úkony), dovolací súd v zmysle § 449 ods. 1 CSP zrušil uznesenie odvolacieho súdu ako aj uznesenie súdu prvej inštancie a vec za účelom odstránenia uvedeného procesného pochybenia (§ 438 ods. 1, § 63 CSP) vrátil na ďalšie konanie okresnému súdu (§ 450 CSP).

9. Vzhľadom na zistenie, že v konaní došlo k procesnej vade, ktorá skutočnosť je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou nemôže byť považované za správne, najvyšší súd uznesenie odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 CSP). Keďže nápravu nemožno dosiahnuť iba zrušením rozhodnutia odvolacieho súdu, dovolací súd zrušil aj rozhodnutie súdu prvej inštancie (§ 449 ods. 2 CSP) a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

10. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

11. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.